

термін вирішення питань, порушених у зверненні, не може перевищувати сорока п'яти днів. Тобто адміністративний розсуд наповнюється змістом у процесі їх реалізації, що стає зрозумілим через застосування категорії «необхідність», «наявність можливостей», «встановлення необхідного терміну», на які одночасно встановлюються законодавчі обмеження у такому вигляді: «у межах бюджетних асигнувань»; «не може перевищувати сорока п'яти днів» [4]. Право на розсуд адміністративного органу, має відповідні законодавчо встановлені рамки. Поряд з цим необхідно зазначити, що для формування та запровадження інституту адміністративного розсуду, існують також суб'єктивні причини, пов'язані з творчим підходом до виконання покладених на особу повноважень та з проявами ініціативи у процесі управлінської діяльності.

Отже, адміністративний розсуд – це правозастосовча діяльність органу публічної адміністрації щодо використання можливого варіанта поведінки, визначеного законом, на власний розсуд при вирішенні поставлених перед ним завдань, спираючись при цьому на принципи, що регулюють його діяльність.

Література

1. Мартянова Т.С. Розсуд суб'єктів правозастосовної діяльності: дис. ... канд. юрид. наук. Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2013. 217 с.
2. Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. Загальне адміністративне право: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
3. Про звернення громадян: Закон України від 02 лист. 1996 р. № 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.
4. Омелян В.О. Причини та підстави застосування адміністративного розсуду в діяльності публічної адміністрації. *Правова позиція*. 2017. № 1(18). С. 175.

УДК 342.34 (043.2)

Гусар О.А., к.ю.н.,
Хоменко С.С., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕЖИМУ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ ТА НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

У суспільстві час від часу виникають гострі соціальні, природні чи техногенні суперечності, що проявляються у вигляді стихійного лиха, військових конфліктів, промислових аварій та інше. Внаслідок цього порушується соціальне благополуччя населення, виникає загроза життю і здоров'ю людей, виникають економічні та політичні проблеми в державі.

В Україні є три стадії застосування надзвичайних заходів: підвищена готовність, режим надзвичайної ситуації і надзвичайний стан. Зокрема, режим підвищеної готовності введено в Україні ще в 2015 році в зв'язку з агресивними діями Росії. Режим надзвичайної ситуації було введено в Донецькій і Луганській областях, а навесні 2020 року введено через коронавірусну хворобу COVID-19 ще в Житомирській і Чернівецькій областях.

Відповідно до ст.4 Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану» [1] надзвичайний стан може бути введений в разі: 1) виникнення особливо тяжких надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (стихійного лиха, катастроф, особливо великих пожеж, застосування засобів ураження, пандемій, панзоотій тощо), що створюють загрозу життю і здоров'ю значних верств населення; 2) здійснення масових терористичних актів, що супроводжуються загибеллю людей чи руйнуванням особливо важливих об'єктів життєзабезпечення; 3) виникнення міжнаціональних і міжконфесійних конфліктів, блокування або захоплення окремих особливо важливих об'єктів або місцевостей; 4) виникнення масових безпорядків, що супроводжуються насильством над громадянами, обмежують їх права і свободи; 5) спроби захоплення державної влади чи зміни конституційного ладу України шляхом насильства; 6) масового переходу державного кордону з території суміжних держав; 7) необхідності відновлення конституційного правопорядку і діяльності органів державної влади.

Заходи надзвичайного стану допускають тимчасове обмеження конституційних прав і свобод громадянина. З'являється трудова повинність. Людей можуть примусово залучати до різних заходів, вилучатися особистий транспорт для порятунку людей, доставки вантажів. Встановлюється особливий режим в'їзду і виїзду, а також обмеження свободи пересування по території, де вводиться надзвичайний стан. Вводиться посилена охорона громадського порядку та об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення та народного господарства. Існує заборона проведення масових заходів, страйків, виборів крім заходів, заборона на проведення яких встановлюється судом. Допускається примусове відчуження або вилучення майна у юридичних і фізичних осіб. В особливих умовах працюють прикордонники. Обмежується жорстко право на вільне пересування по країні. Надзвичайний стан вводиться на короткий період – 30 днів по всій країні і може бути продовжений ще на стільки ж.

Надзвичайний стан в Україні або в окремих її місцевостях вводиться Указом Президента України, який підлягає затвердженню Верховною Радою України протягом двох днів з моменту звернення Президента України. Пропозиції щодо введення надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях Президентіві України подає Рада національної

безпеки і оборони України. В разі необхідності введення надзвичайного стану з підстав, передбачених пунктом 1 частини другої статті 4 Закону [1], пропозиції щодо його введення подає Кабінет Міністрів України.

Визначення «надзвичайної ситуації» знаходимо в ст.2 Кодексі цивільного захисту України, який тлумачить її як обстановку на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності [2].

Надзвичайні ситуації, які можуть виникати на території України і здійснювати негативний вплив на функціонування об'єктів економіки та життєдіяльність населення, поділяються за такими основними ознаками: за галузевою ознакою: 1) надзвичайні ситуації техногенного характеру; 2) надзвичайні ситуації природного характеру; 3) антиконституційного спрямування; 4) надзвичайні ситуації військового характеру. За територіальними ознаками: 1) надзвичайна ситуація загально-державного рівня; 2) надзвичайна ситуація регіонального рівня; 3) надзвичайна ситуація місцевого рівня; 4) надзвичайна ситуація об'єктового рівня.

Під час режиму надзвичайної ситуації для захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру застосовуються підприємства, установи та організації незалежно від форм власності і господарювання. Вони планують і здійснюють необхідні заходи для захисту своїх працівників, об'єктів господарювання та довкілля від надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру розробляють плани локалізації і ліквідації аварій (катастроф) з подальшим погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади. Рішення про введення надзвичайної ситуації ухвалюється на рівні місцевих рад, Державної служби з надзвичайних ситуацій, а також на рівні уряду – в залежності від її класифікації. Режим надзвичайного стану в Україні вводиться тільки указом Президента.

З аналізу поняття «надзвичайний стан» та «надзвичайна ситуація» приходимо до того, що вони не є тотожними. Отже, при введенні надзвичайної ситуації застосовуються обмежувальні заходи, що мають рекомендаційний та запобіжний характер. Режимом надзвичайної ситуації не передбачене обмеження прав та свобод людини і громадянина.

Література

1. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16 бер. 2000 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 23. Ст. 176.

2. Кодекс цивільного захисту України від 12 жовт. 2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 34-35. Ст. 458.

УДК 342.9 (043.2)

Козік Т. Л., юрисконсульт,
Хмельницький торговельно-економічний коледж,
Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Хмельницький

Гасанова Л.Х., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОДВІЙНОГО ОПОДАТКУВАННЯ У ПОДАТКОВОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Працююча система отримання податків та зборів забезпечує функціонування державного апарату та розвиток держави в цілому. У період, коли фіскальна політика спрямована на стягнення з платників податків максимально можливої суми, особливої уваги набувають знання норм податкового законодавства у таких ситуаціях як звільнення від оподаткування, зменшення розміру ставок податків, а також питання подвійного оподаткування.

Подвійне оподаткування – це багаторазове оподаткування одним і тим же податком конкретного суб'єкта. Загалом подвійне оподаткування розділяється в межах національної та міжнародної юрисдикції [3].

Внутрішнім подвійним оподаткуванням є подвійне оподаткування в країнах, де один і той же податок справляється на рівні різних адміністративно-територіальних одиниць однієї держави. Таку подвійність в оподаткуванні можна деталізувати за вертикальним і горизонтальним принципами. Наприклад, у Швеції сплачують як місцевий, так і державний податок на доходи. Вона використовується головним чином для мобілізації додаткових фінансових ресурсів і свідомо планується державою; горизонтальне подвійне оподаткування виникає на одному адміністративному рівні за рахунок різниці у визначенні об'єкта оподаткування.

Зовнішнє подвійне оподаткування виникає у разі наявності різних податкових юрисдикцій, відповідно до чого платник зобов'язаний сплачувати податкові платежі в кожній окремій державі. Таке явище виникає, коли нерезидент повинен сплатити податки та збори у зв'язку із